

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.	Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.	KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.

Tartalom. Szünet közben. Reflector. — Tárcza. Társadalmunk erkölcsi bírálata a christianismus szempontjából. Egy világi ember. — Iskolaügy. Tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregylet közgyűlése. Elek Lajos. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

Szünet közben.

Tempora mutantur. . . .

Országos zsinatunk munkájának nagy részét befejezvé, most szünetel. A szünet alatt lehet bírálgatni, méltatni alkotásait érdemök szerint. Én azonban ezt most nem teszem, hanem csupán egyetlen alkotásának, az u. n. közigazgatási bíraskodásnak genesiséhez akarok egy tanulságtejes reflexiót csatolni, a mi talán a zsinati ellenzék egy részére is deríthet „bizonyos“ világosságot.

A közigazgatási peres ügyek bíróság elébe útasítása egyházi életünkben nem új dolog. Ugy tudom, a jó régi időkben hol jogszerint, hol tényleg a consistoriumok gyakorolták. Hogy hol volt így és hol nem: adatok hiányában nem mondhatom meg pontosan, de kezeim között mégis van egy okmány, mely fentebbi állításomat nem teszi illusoriussá.

A felső-szabolcsi egyházmegye 1880-ban (márczius 16—18.) Nyiregyházán tartott gyűlésén egy „alap-, ügyrendi s tanácskozási szabályzat“ lett elfogadva és ki-nyomatása is elrendeltetett. (Egyházmegyei jegyzőkönyv 50. 83. sz.). Ezen szabályzatnak, — mely, úgy tudom, a jelenlegi esperes úr hivataloskodása kezdetén lett kidolgozva, — II. szakasza 5. §-ában a következők foglaltatnak:

„II. szakasz. A gyűlések. 5. §. Az egyházmegye kormányzata két ágra oszlik, u. m. közigazgatására és törvénykezésire. a) A közigazgatási a képviseleti közgyűlés, b) a törvénykezést **kizárólag** az egyházmegyei tanács gyakorolja“ stb.

A két organum hatásköre 8—8 pontban van körül-

írva, és pedig olyformán, hogy a „*képviseleti közgyűlésnek*“ tárgyait *tisztán csak administratív ügyek* képezik, ellenben *a peres ügyek kivétel nélkül*, tehát akár közigazgatási, akár fegyelmi tartalmúak, *kizárólag az egyházmegyei tanács* — másképen „*egyházi törvényszék*“ (4 lap) *ügykörébe tartoznak.*

Hogy az egyházi törvényszék közigazgatási perekben is eljár, azt a 8 pont világosan mutatja. De mert nem nézhet bárki is utána, ide iktatom a b), c), d) pontokat igazolás gyanánt:

„b) A választások elbírálása. c) Vagyon kérdésekben való bíraskodás. d) Egyházak és belhivatalnokok között felmerült panaszok elbírálása“ stb.

Tehát a f.-szabolcsi egyházmegye a zsinati alkotást 12 évvel megelőzte a közigazgatási bíraskodás-rendezés szervezése ügyében, mi mindenesetre csak dicséretére válik.

Azonban ezeket látva, méltán kerestük annak a rejtélynek a kulcsát, hogy a f.-szabolcsi egyházmegye miért volt a tiszántúli egyházkerület azon 8 egyházmegyéje között, mely a közigazgatási bíróságot és bíraskodást *semmi formájában sem* volt hajlandó elfogadni; hogy képviselői az egyházkerület 1891. szept. 24-én tartott gyűlésében nem csak a külön közigazgatási bíróság ellen foglaltak állást, hanem még György Endrének ama javaslata ellen is, mely az egyházi törvényszék ügykörének olyan megállapítását contemplálta, a minőt ezelőtt 12 évvel a f.-szabolcsi egyházmegye maga hozott magának; — hogy ezen képviselők miért elleneztek még a zsinaton is a módosított törvényjavaslatot?

Bizony az ily eljárás alig egyeztethető össze a majdnem infallibilisnek declarált „saját“ presbyterianismussal. 1880-ban amaz ügyrendi szabályzat nem volt presbyterián-ellenes, de már 1891-ben azzá lett, pedig önmaguk hozták, jóval előbb, mint a zsinati törvényjavaslat kelet-

kezett, de ma már a felébredt presbyterián öntudat ana-thematizálná azokat, kik olynemű institutiót helyesnek tartanak.

Ime egy tanulságteljes vonás az egyházmegyék életéből azoknak, kik az egyházmegyék megállapodása szerint kívánnák a kerületi üléseken, sőt a zsinaton is az ügyek elintézését.

Ime e tanulságos episód a zsinati presbyterián hű ellenzék egy részének magatartására nézve is.

Talán majd akad *egy beavatott*, ki megfejt nekünk e csodás tüneményt, és bevezet bennünket a speciális presbyteriánusok alchymiai műhelyébe.

Addig is constatáljuk a nagy szónokkal: O tempora...!

Reflector.

Tárcza.

Társadalmunk erkölcsi bírálata a christianismus szempontjából.

(Folytatás.)

Hogy valóban a mívelt világ általában nem veszi komolyan a christianismus szellemét, nem hisz annak távolról sem positivumában, nem tudok erre ekklatásabb példát felhozni a napjainkban nagy mérvben elharapózott párbajozásoknál (persze inkább párbajokat vívjanak az emberek, mint ádáz esatákat; hanem a nyilván űzött párbajozás sokkal inkább hévmérője ám a társadalmi romlottság, illetve az antichristianismus szellemének az emberek között, mert annak háta megett az egész társadalom egyeteme, a közvélemény áll, míg a háborúk okai legtöbbször csak az egyes nagyravágyó zsarnokok szeszélyében keresendők), mely becsületelegtétel módozatnak erkölcsi értékével a mívelt világ egészen tisztában lenni látszik, holott az merően ellentétben áll a „christianismus“ lényege, a tiszta emberszeretet vallásának a szellemével.

Maga az állam, melynek pedig egyik lényeges fentartó oszlopa a christianismus, — mondhatni, — szemet huny az e téren nyilvánosan elkövetett üzelmekre, (gondolja talán magában, hogy az szükséges rossz néha, mint a háború, hiszen azt a „gordiusi csomót“, melyet a fátum, az emberiség rossz nemtője gyakran útunkba dob, nem lehet másképen, mint karddal megoldani, — persze a Megváltó ama mondásának, hogy „a ki kardot fog, annak karddal kell elvesznie“, hogy „a ki téged megsért és bocsánatot kér tiszta szívből te tőled, nem mondom egyszer, de százszor is meg kell annak bocsátani“, oda se hederítenek). Mert micsoda büntetés az, hogy ha p. o. valaki becsületes embert, noha általa eszközölt kihívás folytán, mert nem volt elég ereje emancipálni magát a közvéleménynek u. n. erkölcsi pressiója alól, agyonlő, mint egy veszett ebet, egy verekedési ügyességében elbizakodott, természettől vakmerő, még hozzá — megtörténik — kétes jellemű ember, s adnak neki, a sértegető félnek, a ki mint ilyen, a tényleges emberölésnek még erkölcsi szerzője is, hat havi házi fogságot, s abból is megnyer kegyelem útját három hónapot?! Ha én is inkább a naturalismus, mint a christianismus szellemének hó-

dolnék, annak a becsületelegtétel áramlatának indító okait fürkészvén, jómagam is ekként kiáltanék fel: fátum ez, mi alól magok az istenek sem tudják magokat kivonni!

És ha tud is felmutatni korunk számos emberbaráti intézményeket, melyekkel a mult idők tagadhatatlanul nem dicsekedhetnek, — persze a régi időkben bizony, mert nem volt oly tömeges a mindennapi kenyérért fenyegetőleg kiáltó nyomor, nem is volt szükség arra az emberbaráti intézményekre, — s mely intézmények virágzása a munkás keresztény szeretet érzelmeire látszanak vallani, — mondom, — látszanak, mert úgy állunk, hogy napjainkban magok az u. n. jócselekedetek is sokszor csak hamis czégrei a privát érdekek istápolásának, de a fény mellett mennyi ám az árnyék is, s minő feketék ez árnyékok!

Nem is említve a nap-nap után elkövetettni szokott borzasztó gyilkosságok, öngyilkosságokat, melyekkel, daczára jól-szervezett rendőrségünknek, telvék lapjaink, egyszerűen felhívom figyelmét az olvasónak a nem régen hazánkban megejtett sikkasztások krónikájára, hol az illető szerephősök, mint nem ritkán a társadalom kitűnőségei, egész a bravourságig vitték a modern rablás művészetét. Valóban egész a különlegességig undorító látvány az a kép, a mi itt feltárul a szemlélő előtt!

Tudom, máskor is, kiválóan a középkorban, voltak rablások békés időben is, gyilkosságok még nagyobb mérvben, mint napjainkban. Hanem akkor ám sem a társadalomnak nem volt jól-szervezett rendőrsége, sem a központi hatalomnak távolról sem oly mérvű fegyveres ereje.

Ha most úgy volnánk, úgyszólván egyedül Istenre bízván magunkat, mondhatom, egy huszonnégy óra alatt furcsán nézne ki társadalmunk bizonyos helyeken, személy- és vagyonbátorság tekintetében.

Ugy állunk általában emberbaráti érzelmeinkkel, hogy a legjobbak is csak családjuk, legfeljebb rokonaik érdekében tudják magokat áldozatra elhatározni, de azon a körön kívül aztán, alig van érzékük az önmegtagadás magasztos érényei iránt.

Egy világi ember.

(Vége köv.)

Iskolaügy.

Tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregylet közgyűlése.

(Vége.)

Elek Lajos előadó előterjesztvén a magyar református tanárok országos egyesületének megalapítására vonatkozó, hat pontban szövegezett indítványát, Géresi Kálmán elnök kéri a felszólalni szándékozók, hogy nézeteiket lehetőleg tárgyilagosan és röviden adják elő, s inkább csak azok szóljanak, a kiknek egy, vagy más aggodalmuk van. — Különbben a vita rövidítése és központosítása czéljából a következő 3 kérdést ajánlja a felszólalók figyelmébe:

1. Tisztán középiskolai legyen-e a célbavett egylet, vagy pedig szélesebb körre terjedjen?

2. A folyóirat minő legyen, havi, negyedévi, vagy csak évenként egyszer megjelenő évkönyv?

3. A folyóirat micsoda forrásból tartandó fent?

Kardos Károly m.-szigeti és Lázár István n.-enyedi tanárok röviden kijelentik, hogy tanárkaraik határozottan óhajtják az országos ev. ref. tanáregyesület megalapítását és a szóban forgó tanügyi közlöny kiadását. Bod Károly maros-vásárhelyi tanár lelkes szavakkal fejtegeti a szóban forgó egyesület megalapításának szükségét. Radácsi György s.-pataki tanár, küldői nevében indítványozza az eddig hangoztatott keret kibővítését, oly módon, hogy az fogadja kebelébe általában a prot. tanintézetek tanárait, csak így lesz az egyesület kellő szellemi és anyagi erő birtokában. A folyóirat ügye csak részletkérdés, mely később is megoldható, fődolog, hogy az egyesület ne csak kizárólag a református, hanem általában a protestáns tanintézetek tanárait egyesítse magában. Géresi Kálmán elnök: Radácsi György indítványával új eszme merült föl, hogy t. i. az egyesülés kerete szélesíttessék, ennél fogva kérdés, illetve felhívás intézendő a többi protestáns tanintézetek tanárkarihoz is. Szakács Mózes székelyudvarhelyi tanár: Mindnyájan egyet akarunk. A „protestáns egyesület” czím ellen nem lehet kifogás, az ev. ref. zsinat is fraternitál az ág. hitvallásúakéval. A gymnasiumi tanárokon kívül az akadémiai, képezdei és felső leányiskolai tanárok is rendes tagok legyenek. A folyóirat legalább havi legyen. Az anyagi eszközök előállítására céljából az egyházkerületekhez és kollégiumokhoz kell fordulnunk. Az egyesülés terén a decentralizációt kell érvenyesítenünk, mihez képest a külön egyházkerületbeli egyesülések továbbra is megmaradhatnak. Orosz István debreczeni képezdei tanár szerint az alapítandó egyesület csak református tanárok egyesülete lehet; ezt nem a szűkkeblűség mondatja vele, hanem az a körülmény, hogy az ág. hitv. kartársak véleménye ismeretlen előttünk. Joó István debreczeni képezdei igazgató: Tudomása van arról, miszerint némelyek azt a véleményt ápolják, hogy csak a középiskolai tanárok országos egyesületéről lehet szó. E vélemény szerinte téves. Oly egyesületre van nekünk szükségünk, mely az egyházunk által fentartott tanintézetek tanárait általában egyesítse. Örömmel üdvözlő és elfogadja a s.-pataki tanárkar indítványát is, melynek létesítése esetén az egyesület még jelentékenyebb anyagi és szellemi erőre támaszkodhatik, mondjuk ki tehát, hogy az alkotandó országos tanáregyesület nem kizárólag református, hanem protestáns leend. Krüzsely Bálint m.-szigeti jogtanár: Az országos prot. tanáregyesület szervezése mellett foglal állást. Ajánlja, hogy havi folyóirat helyett heti közlöny alapíttassék, melynek fentartására — az iskolafentartó testületek beleegyezésével — a tanulóktól csekély évi járulék szedessék. Futó Mihály h.-m.-vásárhelyi főgymn. igazgató: Lelkes híve a prot. tanárok országos egyesülésének, elfogadja tehát a s.-pataki kartársak indítványát, mert szükségünk van az erőnknek minél teljesebb tömörítésére. A multak szenvedéseit közösen viselték elődeink, közös erővel induljunk mi is a reánk váró munka teljesítésére. Alapítsuk meg tehát az országos prot. tanáregyesületet, létesítsünk ennek közegül egy havi folyóiratot, melynek munkásai aránylagos díjazásban részesíttessenek. Dr. Öreg János debreczeni akadémiai tanár: Folyó közgyűlésünkig az országos református tanáregyesület alapítása volt célba véve, ily értelemben intéztetett a felhívás az egyes tanárkarokhoz, a beérkezett nyilatkozatok is ily tartalmúak. A lutheránusokkal való egyesülést csak idealisták kívánhatják, mert az óhajtott sikerre nem vezet, a mint ezt számos du-

gába dőlt kísérlet igazolja. Felhívja a figyelmet azon eshetőségre, hogy megtörténhetik, miszerint a lutheránus kartársak nem óhajtják a közös egyesület alkotását. Barkász Károly h.-m.-vásárhelyi tanár: A protestáns országos tanáregyesület alapításának kimondása előtt kívánatosnak véli, hogy az egyes tanárkarok nyilatkozatra hívassanak fel, csakis e nyilatkozatok megismerése után határozhatunk érdemlegesen. — Dr. Bartha Béla s.-pataki jogtanár: Nekünk fáradhatatlanul munkálkodnunk kell az erőnk egyesítésén, ha ide irányuló kezdeményezésünk egyszer-máskor meggyűlölt: ne lankadjunk, hanem kezdjük újra meg újra. Mondjuk ki, hogy az országos prot. tanáregyesület megalapítását óhajtjuk s e célból haladéktalanul tegyük meg a kezdeményező lépéseket. Sikertelenség esetén mi sem fogja gátolni az országos református tanáregyesület létesítését. A folyóirat tervezetének megállapítása oly részletkérdés, mely a szervezkedés után könnyen megoldható. Ajánlja a s.-pataki tanárkar indítványának elfogadását. Nagy Ferencz kecskeméti gymn. tanár: azon körülményre hivatkozik, hogy megbízatása alapján ő csak az országos református tanáregyesület érdekében tehet nyilatkozatot, az egyes tanárkarok ily értelemben hivatnak föl véleményadásra s egyhangúlag ily értelemben nyilatkoztak. Az országos protestáns tanáregyesület kérdése napirendre sem volt kitűzve. Dóczy Imre debreczeni gymn. tanár: Az ügy minden oldalról meglevén világítva, időkímélés céljából nem kíván érdemlegesen nyilatkozni, hanem kéri az elnököt, hogy tegye föl szavazásra a következő kérdéseket:

1. Az országos tanáregyesület református vagy protestáns legyen-e?
2. Ha a prot. tanáregyesület eszméje fogadtatnék el, új felhívás intéztessék-e az ev. ref. és ág. hitv. tanintézetek tanárkarihoz?
3. A folyó közgyűlés kíván-e már most szervező bizottságot alakítani?

Elek Lajos előadó élni kívánna a zárszó jogával, de ha a közgyűlés úgy akarja. — tekintettel az idő előhaladására, — kész elállani a szótól. — Ezek után elnök a vitát be-rekesztvén, közgyűlés 27 szóval 11 ellenében kimondja, hogy országos protestáns tanáregyesület szervezését óhajtja, a központi bizottságot útasítja, hogy a református és ág. hitv. akadémiák, gymnasiumok, képezdek és felsőbb leányintézetek tanárkarait nyilatkozatra hívja föl, a nyilatkozatok alapján a szervezési munkálatok elkészítésére s az alakuló közgyűlésnek egybehívására bizottság küldetik ki, melynek tagjai Géresi Kálmán elnöklete alatt: a tiszáninneni egyházkerületből Radácsi György és Búza János, az erdélyi egyházkerületből Szakács Mózes és Lázár István, a tiszántúli egyházkerületből Dóczy Imre és Elek Lajos. A dunamelléki tanárok Csabai Imre nyugintézeti elnök útján fölkéretnek két bizottsági tag küldésére. Dunántúlról a pápai főiskolai tanárkar egy, a csurgói főgymn. tanárkar szintén egy bizottsági tag küldésére kéretik föl.

Dóczy Imre felolvasását a classica philologiai oktatás köréből nagy figyelemmel és lelki élvezettel hallgatta a közgyűlés, mely után kihirdettetett a szavazás eredménye. Elnök lett Géresi Kálmán, jegyző Elek Lajos, pénztárnok Sinka Sándor. Az állandó bizottság tagjai Debreczenből: Dr. Baczoni Lajos, Beczner Frigyes, Dóczy Imre, K. Kiss József, Kovács Lajos, Kulcsár Endre, Orosz István, Tóth Sámuel és Tüdös János. Vidékről: Barkász Károly, Benő János, Bo-

dolay László, Borsos Benő, Elekes Ferencz, Faragó Bálint, Futó Mihály, Füredi Lajos, Géresi Imre, Halmi János, Kozma Sándor, Krucsó Lajos, Osváth Ferencz, Szathmáry Sámuel, Varga Antal. Ezek után elnök bemutatván a Pozsonyban ülészö országos középiskola tanáregyesület üdvözlő táviratát, kijelenti, hogy a program hátralevő pontjainak letárgyalása czéljából, délután az ev. ref. főgymnasium rajztermében folytatja tovább működését a közgyűlés.

Délután 5 órakor elsőben is Dr. Hancz Jenő olvasta föl „Az izomműködés kapcsolata szellemi életünkkel“ című tanulmányát. A jövő évi közgyűlésen tartandó „Tanügyi Szemle“ megírására Barkász Károly h.-m.-vásárhelyi főgymn. tanár kéretett föl. A folyó évben már ismételen sikertelenül maradt pályakérdésekre kitűzött díjak adományozói fölkéretnek, hogy az általuk felajánlott összegeknek másnemű irodalmi czélokra fordításába egyezzenek bele. — A tagdíjhátrálékok szorgalmazása ügyében szigorú intézkedések tételére útasított a központi bizottság. — Elnök jelenti, hogy az orsz. tanári nyugdíjintézet ügyében a zsinati tanárképviselők kérvényt nyújtottak be úgy az ev. ref., mint az ág. hitv. országos zsinathoz, — tudomásul vétetett. A jövő évi közgyűlés helyéül Debreczen tűzetett ki, oly móddal, hogy a tanácskozások folytatása, — a mult évi meghívás alapján, — egyik nap H.-Böszörményben történnék. — Futó Mihály indítványára a tanároknak a presbyteriumokban való képviseltetése tárgyában közgyűlés kérvényt intéz az orsz. zsinathoz, Tabajdi Lajos indítványára pedig kimondja, hogy jövőre az egyesület közgyűlései istenitisztelettel veendik kezdetüket. Végül elnök köszönetet mondva főt. püspök úrnak egyesületünk működése iránti meleg érdeklődéséért, a város és egyház tagjainak lekötözö vendégszeretetükért, a helybeli kartársaknak a rendezés tapintatos intézéseért: a közgyűlést berekeszti.

Elek Lajos.

Irodalom.

Kanyaró Ferencz unitárius története.

(Vége.)

A kellő világítás lehető megadása végett még egy pár, jelenkort érintö, pontra kívánok futó pillantást vetni.

Kálvin Genfjét ne féltse szerző (37. l.), ott a teljes szabadság uralg, s valahányszor ezt az állam a hitközöny javára érvényesíti, mindannyiszor fölkelti a szabad társulás érnét a hit hatalma megvédésére. Így történt 1831 óta; ugyanis a genfi egyetem szintelenül kezdö theologiaja ellenében az evangéliomi alapigazsághoz ragaszkodó hívek egy külön theologiai szakiskolát teremtettek „Oratoire“ név alatt öt theologiai tanszékkal, mely versenyez az állami tanintézettel, kétszer annyi hittanulóval dicsekszik. Ez autonom hittani intézet hallgatói voltak a debreczeni kollégium két széniora: a korán elhalt Bethlendi Endre és a méltán kedvelt magyar egyházi lantos Szaboleska Mihály, kinek húrját érinté Kálvin szelleme.

Genf még ma is és mindig világló pont. A „szeretet munkáiban a Continens első, talán legelső városa“ (Szilassy Aladár). Központi helye a Vasárnapügyi Szövetségnek és a Vörös Kereszt Egyleteknek. Onnan mozdul legújabbban az erkölestelen irodalom elleni küzdés s vonja fel másutt is a támogatók figyelmét.

Ott tartotta meg csakugyan 1861-ben az Evangélikus

Alliance fényes gyűlését (37. l.), melynek maradandó alkotásaul tűnik fel a Kálvin háromszázados emlékezetére épített „Reformáció Csarnoka“. Szebb missiót teljesít ez, mint egy szobor, szobrot pedig elvből nem állítottak a kálvinisták Kálvinnak, a legnagyobb puritán szellemét nem akarták azzal megsérteni. A református világ minden részéből önkéntes adományul érkezett 357,418 frank, — mibe került a Reformáció Csarnoka, — elég lett volna a legfényesb szoborállításra, de az emberdicsözítés ellenkezik a kálvinizmussal, ez elvből maradt el tehát a szoborállítás. A puritán elv iránti hűség nem kiesnylést, de méltánylatot érdemel. De ehhez érzék kívánatik.

A két Révész, emlékszerü alakjai a magyar református egyháznak, mindenik egyházi Demosthenes, és sokkal magasban állanak történelmünk csarnokában, mintsem a kolozsvári gúny nyilai nekik árthatnának (27. l.). Az ő megjelenésökkel a kálvinista szellem, jellem, erő és öntudat nyert újabb kidomborodást; és fényesen igazolódott, hogy a méliusi egyházalkotás termö erejét nem veszté, három század mulva is szüli a nemes lelkeket. Ha a Révészek hűtelenekké lettek volna az elv zászlójához s az unitáriuskodó szintelen áradat sodrával úsztak volna, bizonyosak lehetnének, hogy Kolozsvár Kanyarói elhalmoznaék őket az „üdüfü fuvalom“-hoz hasonló, szebbnél szebb szójelzöökkel.

Kiss Áron „az unitárius-faló Méliusnak“ immáron nem „czímzetes“, hanem tényleges „utóda“ (62. l.). Épen az ő nemes nyilatkozataiból megtanulhatta volna szerző, hogy úgy Mélius utódai, mint a magyar Genf: Debreczen, nem zárkózta el a haladás elől, s a tegnap és ma közt különbséget tudnak tenni az öröklö alapelv feladása nélkül. Egri Lukács a maga hitvallásában Jézus Krisztust „igaz Istennek és igaz embernek“ állította, ezért monda igen helyesen Kiss Áron, hogy ama hitvallásban a mai orthodoxia nem ütöznek meg. De mivel Egri Lukács a körülíró részletekbe félrevihető és burkolt képzeteket vegyített, az öt jól ismerö kortársak Dávid Ferencz hitéhez hídveröt láttak benne, azért ítelték el.

Midön Kiss Áron püspökünk a mai szempontra helyezkedve nevezé „szomorü dolognak“ és „zord kánonnak“ a Mélius-kori eljárást, ezzel azt igazolta, hogy az ügy és annak védö fegyverei közt különbséget tesz, a mint kell is tenni, s nem homályosítja el ítészi szemét önnön nagyjainak és hívö őseinek érdeme, hanem a minden emberrel köz fogyatkozásokat is tekintetbe veszi. Az elvet és rendszert támadjuk és el-lenezzük, az egyén annak gyarló eszköze, múló része, bárki legyen is.

Hogy Czeglédi György váradí református lelkész legyözte Váradon Blandrata Györgyöt, Kiss Áron ez állítását szerző kedvtelve czáfolja (76. l.). A legyözés pedig való, egy évvel előbb Gyulaváron, a vita 4-ik napján „Czeglédi elakasztotta Blandratát“, ki be is vallotta legyözését azon védekezésével, hogy ő nem theologus, hanem orvos. (Bod: Hist. unitariorum). Szerzőnek csak annyiban van igazsága, hogy a legyözetés nem Váradon történt. A helycsere a lényegen nem változtat.

* * *

Szerző jelen műve halálra sebez és sért reformátust, lutheránust és r. katolikust egyiránt, kedvez egyedül saját elaltatott szük körének. Ily modor nem gyógyít, hanem mérge-sít, s az önmagát bálványozó iránt az ellenszenvet indokoltta teszi. Ha ez volt czélja, eléri.

Tanulhatnánk e műből ragaszkodást, lelkesedést saját egyházunk iránt . . . ezt azonban a mások lealázása és legyalázása nélkül kellene tenni, akkor érezhető lenne a nemesebb mozzanat benne. Az evangéliumi keresztyénség naprendszerében, csak szerény bolygóként mozoghat szabad légáramban az unitarizmus; a napot azonban el nem homályosíthatja. Ki van mérve mindennek a maga körpályája, azontúl nem terjeszkedhetik. Ezt tanúsítja 2000 év, mely azt bizonyítja, hogy a belső erőnélküli hitrendszer törpe marad mindvégig.

Szerző jelét adta kutató, gyűjtő képességének, ezt szívesen elismerjük. Maga részére mindig a fehér, a rajta kívülliekre a fekete színt használja, ez sajátja, ezért nem felel meg egyoldalú képe a történeti valóságának, ezért ítéli el művét minden komoly bíráló.

Debreczen, 1892. június 15.

Balogh Ferencz,
hittanár.

A magyarországi ev. ref. egyház 1891. decz. 5-én megnyílt egyetemes zsinatának Naplója, kiadja Tóth Sámuel, az egyet. zs. egyik egyházi jegyzője. I. 1891. (decz. 5—16.) Budapest. 1892.

Mult évi december 5-én megnyílt egyetemes zsinatunk története mindnyájunk előtt ismeretes ugyan, de mégis a legnagyobb érdeklődéssel olvashatja mindenki azon Naplót, melyet a fentebbi cím alatt Tóth Sámuel adott ki. A munka a Franklin társaság nyomdájából került ki s 296 lapon adja elő azon eseményeket, melyek a zsinat első ülészakában, a kor-elnökök alatt tartott első üléstől kezdve, a zsinat első szakát bezáró ima elmondásáig — előttünk lefolytak. E mű, a történeti okmány jellegét következetesen szem előtt tartva, lön szerkesztve; hű képet nyerünk tehát benne a zsinatról, melynek tárgyalásai között az erdélyi kérdés, meg a nagyobb egyházak szavazata körül kifejtett vita, figyelmünket mindenesetre első sorban képesek lekötöni. A naplóbíró bizottság (melynek elnöke Kiss Áron, előadója Szinyei Gerzson) dícséretesen felelt meg feladatának, Tóth Sámuel zsinati jegyzővel együtt, s midőn ezért elismeréssel adózunk, nem fojthatjuk el a multa irányuló azon gondolatunkat, vajha az 1881—82. zsinat tárgyalásai is ekkép lettek volna annak idején megörökítve! A világos, tiszta nyomtatványban alig lehet hibát találni; a 7-ik és 8-ik lapon kellett volna a „meghívó“ leveleket megbízó levéllel helyettesíteni; az 53. lap utolsó sorában „a bizottsághoz“ helyett bírósághoz szót tenni; a 125. lapon a 23-ik sorban felülről „ezen“ helyett egy olvasandó; a 268. lapon pedig, a 4-ik sorban felülről „csak“ helyett ezek teendő; a 287. lapon alulról a 6-ik sorból pedig ki kellett volna hagyni a zavarólag ható „semmi“ szót. Keresve sem igen találunk több hibát a kötetben, melyre még csak oeconomicai szempontból teszünk egy rövid megjegyzést. A szólni kívánók felhívásával megbízott jegyző, csaknem mindig a mi tisztelt barátunk, Véghely Dezső, vélekedésünk szerint mindenesetre szívesen elengedné azt a dicsőséget, hogy neve, mindannyiszor egy külön sorban, talán százszor is így fordul elő: Véghely Dezső jegyző: Szász Károly! Véghely Dezső jegyző: Kiss Áron! Véghely Dezső jegyző: Papp Gábor! és így tovább vég nélkül. Megvallom, egészen felesleges anyagszaporításnak s az olvasóra nagyon terhelőnek találom ezt az eljárást, valamint azt is, hogy az egyes szónokok által beszédek megkezdése alkalmával használt: „főtiszteletű és méltóságos zsinati közgyűlés“ megszólítás is — mindannyiszor így teljesen kinyomatva, minden rövidítés nélkül használtatik. —

Meglehet különben, hogy akad olvasó, a ki ezen megjegyzésemet csupán csak a caniculai túrhetlen meleg által okozott idegességemnek rója fel; de, méltóztassanak megengedni, ha az efféle felesleges sujtásban nem tudok gyönyörködni; mert én is azt tartom, hogy ezzel a ruha bizony nem lesz — értékesebb.

Aurifaber.

Beköszöntő beszéd, melyet a kolozsvári ev. ref. egyház belső-farkas-utcai templomában 1891. szept. 6-án a nevezett egyházközség lelkészévé történt beiktatása alkalmával elmondott Zoványi Jenő. Ezen egyházi beszédet I. Kor. XIII. 2. 3. alapján a czímben jelzett helyen, időben és alkalommal tartotta Z. J. barátunk, azt fejtegetvén, hogy szoros kötelességének kell tekintenie, 1) hogy a tudományos ismeretek terjesztésében és gyarapításában közreműködjék; 2) hogy a hitet, a vallásos érzelmeket ápolgassa; 3) hogy az áldozatkészséget hívei keblében élesztieni iparkodjék és 4) hogy a szeretet gyakorlására buzdítván, élővé tegye bennök a Krisztusnak lelkét. Nagy gonddal, sok ismerettel írt szép munka. Gratulálunk szerzőjének s a gyülekezetnek is, mely ezen ifjú lelkészt egyik lelki vezetőjének mondhatja.

Egyházi beszéd, írta és 1892. július 10-ik napján lelkészválasztás alkalmával elmondta: Erőss Lajos, a földesi evang. ref. egyház lelképásztora. Szeretett híveinek ajánlja szerző ezen beszédét, melyben Eféz. 5, 2. 6. 8 alapján azt fejtegeti, hogy mi az alapja a társadalom békéjének? Vagyis: mi nyújt biztosítást arra nézve, hogy a különböző s egymással nem egyszer ellentétben álló érdekek méltányosan kielégítesenek s a közjólét czéljai az egészséges fejlődés útján a megvalósulás révébe eljuthassanak? — Azon napon tartotta E. L. lelkész úr immár elhagyandó hívei előtt ezen egyházi beszédet, melyen gyülekezete, az ő helyére épen lelkészt volt választandó. Az érdekes alkalomra készült, teljesen evangéliumi szellemű, tanulságos beszéd sok megszívlelendő eszmét foglal magában.

A „Vasárnapi Ujság“ július 17-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Valutánk rendezése“. (Wekerle Sándor pénzügyminiszter arczképével; Kozmata fényképe után metszette Morelli). — „Apró versek“. Költemények Torkos Bélától. — „Peti bácsi“. Elbeszélés. Irta Szanday Zénó. — „A milleniumi kiállítás kérdéséhez“. (A Magyarország ezer éves fennállásának emlékére rendezendő kiállítás tervrajzával Straub Sándortól és Kolbenheyer Gyulától). — „Az új pénz“. (Az új magyar pénzek 16 rajzával). Fekete Ignácztól. — „Zonia“. Elbeszélés. Irta Crawford Oszvald. (Képpel). — „Gróf Széchenyi Ödön basa“. (Arczképpel). Bárány N. Ernőtől. — „Dr. Nendtvich Károly“. (Arczképpel). — „Kozma Ferencz“. (Arczképpel). — „A külföld pénzei“. (40 jelenlegi külföldi pénz rajzával). — „Az angol választások“. (Képekkel: 1. Gladstone kortesbeszédet tart Edinburghban. 2. Falusi politikusok). — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt. a Politikai Ujdonságok-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a Képes Néplap legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt 20 kr.

Az Athenaeum Kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. Acsády Ignác. Budapest, 1892. Most jelent meg ez általános tetszéssel találkozható nélkülözhetetlen segédműnek tizenkilencedik füzeté, mely gazdag, jól szerkesztett tartalmával szintén bizonyítja, mily jeles, általánosan használható könyvet fog ezen Kézi Lexikon képezni. A Kézi Lexikon a tudomány minden ágára kiterjed és e mellett a honi tudnivalókat különös figyelemben részesíti. A 19. füzetet két kettős tábla díszíti; az egyik a régi magyar katonaságot mutatja be régibb történeti munkákból vett képek alapján, a másik a fontosabb gazdasági eszközöket és gépeket hozza. Összesen 40 füzetre fog terjedni: egy füzet ára 30 kr. A legezélszerűbb 20—20 füzetre hat forintjával előfizetni, mely pénz az Athenaeum kiadóhivatalához Budapestre küldendő. Kapható különben minden könyvkereskedésben is.

Knorr Alajos „Önügyvédje“ ötödik teljesen átdolgozott és javított kiadásban jelenik meg ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő kiadásában Budapest, Múzeum-körút, a Nemzeti színház bérházában; egy munka, mely hasonló munkák közt elismert használhatóságánál fogva két évtizedet meghaladó időn át mindig keresett kézikönyv maradt, melynek további feladata is az leendő, hogy minden jogviszonyok között megbízható és kimerítő útmutatással szolgáljon mindenkinek, valamint azoknak is, kik jogi segílyt igénybe venni kénytelenek. Az első füzetben, melynek ára 30 kr, a szerző a közjogi részt kezdi ismertetni; nevezetesen a törvényhozó hatalmat, a főrendikar szervezetét, közli a főrendiházi tagságra jogosított családok névsorát; a képviselőválasztás szabályait, a választói jogosultságot megalapító törvényes intézkedéseket; ismerteti a képviselőház szervezetét; a törvények kihirdetésének módját és a delegációk szervezetét és tárgyalásának módját. — Ezután áttér a végrehajtó hatalom kezelésének ismertetésére; meghatározza a végrehajtó hatalom fogalmát, megnevezi az ennek gyakorlatára hivatott közegeket; ismerteti a m. kir. minisztérium teendőit, az egyes miniszterek jogait és kötelesegeit, a minisztérium szervezetét, és különösen minden egyes minisztériumok ügybeosztását és ügyosztályainak ügykörét, az államszámvevőszék hatáskörét és a közös kormányhatóságokat, a közös külügyminisztérium és pénzügyminisztérium ügykörét. Eme mindenkire hasznos munkát ajánljuk a t. cz. olvasó közönség figyelmébe és pártfogásába.

Különfélék.

Értesítés. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság végrehajtó bizottsága tisztelettel tudatja, hogy az egyházkerület kiadásában megjelent kézi- és vezérkönyvek folyó 1892. évi jul. hó 1-től fogva kaphatók és megrendelhetők Debreczenben, az ev. ref. főiskolában lévő népisk. könyvkiadványok raktárában. A raktár egyházaknak és tanítóknak már 2 frt értékű, könyvkereskedőknek pedig 10 frt értékű megrendelés után tíz százalék árengedményt ad; csomagolásért, vidéki megrendelésektől, semmit sem számít fel. Egyházkerületünk kiadásában eddigelé a következő könyvek jelentek meg: I. Vezérkönyvek: 1. Utmutatás a ker. vallás népisk. tanítására. I. füzet, ára 80 kr. Vezérkönyv az I—IV. el. osztályok tanítói számára. Irta Kovács Lajos. 2. Utmutatás a ker. vallás népisk. tanítására. II. füzet, ára 55 kr. Vezér-

könyv V. és VI. el. osztályok tanítói számára. Irta Kovács Lajos. 3. Vezérkönyv a női kézimunka osztályonként tanításához. Ára 1 frt 50 kr. Irta Dóczy Gedeon. 4. Vezérkönyv a természetrajz tanításában. Ára 1 frt 20 kr. Irta Szente József. 5. Menniségtan a népiskolában. Vezérkönyv az el. isk. I—VI. osztályában tanítók számára. Ára 1 frt 80 kr. Irta Kovács Lajos. 6. Vezérkönyv a hangoztató írva-olvasatáshoz s útmutatás a magyar ABC használatához. Ára 25 kr. Irta Dóczy Gedeon. 7. Természettan a népiskolában. Ára 1 frt. Irta Dr. Fodor Ferencz, átdolgozta Somogyi Pál. II. Kézikönyvek: 1. Bibliai történetek az el. iskola 3. és 4. osztályai számára. Ára 20 kr. Irta Kovács Lajos. 2. Keresztyén vallástan az el. iskola 5. és 6. osztályai számára. Ára 20 kr. Irta Kovács Lajos. 3. A ker. egyház történelme az el. iskola 6-ik osztálya számára. (Az A) és B) tantervhez). Ára 24 kr. Irta Gergely Károly. 4. Magyar ABC és olvasókönyv. Ára 20 kr. Irta Dóczy Gedeon. 5. Életrajzok a magyar nemzet történetéből, el. isk. 3. és 4. oszt. számára. Ára 20 kr. Irta Gergely Károly és Kovács Lajos. 6. A magyar nemzet története, el. iskola 5. és 6. osztályai számára. Ára 20 kr. Irta Kovács Lajos és Gergely Károly. 7. Földrajzi kézikönyv el. iskolák számára. Ára 20 kr. Irta Kótai Lajos. Ezekon kívül megjelent egyházkerületünk kiadásában a Heidelbergi káté új fordítása Dr. Erdős Józseftől; sajtó alatt vannak: Keresztyén hittan, Keresztyén erkölestan a gymnasium 3. és 4., továbbá Ker. egyháztörténelem a gymn. 5-ik osztálya számára. Ezek is fentebb megnevezett raktárban, a közlött árengedmény mellett kaphatók és megrendelhetők. A heid. kátéból kötött példány ára 60 krajczár, fűzőtté 50 krajczár. Tekintettel arra, hogy a tiszántúli ev. ref. egyházkerület 1885. évi ápril hóban tartott közgyűlése j. k. 71. sz. a. elrendelte, hogy „a tanítók részére szükséges vezérkönyveket az egyházak, illetőleg az iskolák szerezzék be, s azok, mint az iskola tulajdonai, szálljanak át tanítóról-tanítóra“, továbbá, hogy „egyházkerületünk népiskoláiban mindenütt az egyházkerület tulajdonát tevő kézikönyvek használtassanak“, s e „kötelező szabály ellenőrzésére“ az egyházmegegyek espereseit s általában a lelkész urakat felkérte és utasította; tekintettel továbbá arra, hogy a főtiszt. egyházkerület az elemi iskolai kézikönyvek pénztárából évenként 1200 frtot a debreczeni, 500 frtot a szatmári ev. ref. első rendű felsőbb leányiskolák, 1200 frtot az egyházkerületi tanítóképző intézet céljaira rendelt fordítani: e nagyfontosságú célok érdekében, a fentebb hivatolt egyházker. végzés alapján tisztelettel kéri az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság végrehajtó bizottsága a nagytiszteletű lelkész urakat, mint iskolaszéki elnököket, kéri az iskolaszékek tagjait és a tanító urakat: méltóztassanak az egyházkerületi könyvkiadványok használatára becses figyelmüket annyival is inkább kiterjeszteni, mivel a főtiszt. egyházkerület legközelebbi közgyűlése felszólította a nt. esperes urakat, hogy a főtiszt. püspöki hivatalnál azon egyházak iskoláit jelentsék be, melyekben az egyházkerület kiadványai nem használhatók. Tisztelettel tudatja végre a bizottság, hogy a Méhner Vilmos budapesti kiadónál megjelent térképeket az egyházker. népisk. tanügyi bizottság használatra ajánlja. E térképekből az általános iskolai átlás, melyhez előre az illető megye térképe ragasztatik, példányonként 25 krért, Magyarország térképe példányonként 6, a megyei térképek példányonként 4 krért szerezhethők meg abban az esetben, ha a nevezett kiadónál egyszerre 25 példány rendeltek meg. Csomagolásért a kiadó nem számít fel semmit, de

a megrendelt példányok árát kéri postaútvánnyon előzetesen beküldeni, és a csomag bérmentesítésére, minden megrendelésnél, a rendelt példányok árához 25 krt kér csatolni. Kelt Debreczenben, 1892. évi június 25. A tiszántúli ev. ref. egyházker. népisk. tanügyi bizottságának végrehajtó bizottsága.

Az államsegélyt sürgetőkhöz szíves kérelem. Bár ez év folyamában már egyszer épen e Lapban kinyilatkoztattam, hogy az államsegélyt azonnal szétküldöm, mihielyt azt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr leküldi, mégis oly sokan vannak, kik ígéretemben megnyugodni nem tudva, kérdezősködnék, nem ritkán gyanakodnak, hogy vajjon az ő államsegélyük nem nyugszik-e illetéktelen helyen stb. Jól tudom, hogy a kinek segélyre szüksége van, az a biztatással nem sokra megy, de az is igaz, hogy a nyugtalankodással s gyanakodással sem segít magán. De legyen bármiként. Még egyszer és utóljára nyilvánítom, hogy mihielyt kezeimhez lesz útvánnyozva az államsegély, én abból a megfelelő összegeket azonnal az illető nagytiszt. esperes urakhoz küldendém. Méltóztassanak tehát az érdekeltek megnyugodni, hogy az államsegély még eddig le nem küldetett, még pedig azért, mert az agyonbeszélés miatt az országos budgetörvény mind e napig sem szentesítettett. Jó ó István, egyházker. pénztárnok.

Révész Kálmán jövő hó 7-én köszönt be, mint kassai lelkész, gyülekezetéhez. Az általa harmadfel éven át Pápán szerkesztett „Dunántúli Prot. Lap“-ot további szerkesztésre Németh István theol. tanártársunk vette át. Sok sikert kívánunk új szerkesztő-kollegánknak, bizony, nem könnyű munkájához.

Az E. M. K. E. aradi fiókjának választmánya május havi gyűlésén közel 1000 frtot szavazott meg Aradmegye exponált helyen levő néhány magyar iskolája részére. Az iskolák közt szerepel a mi két felekezeti iskolánk is, a szintyei 50 frt és a csermői 40 frttal.

Jákó-Hodos. Örömnappja volt a j.-hodosi ref. egyháznak f. juliushó 17-én. E napon ugyanis n.-várad lakos, hodosi birtokos, tekint. Bartos Gábor úr nemes szíve sugallatából a hodosi ref. lelkészlak felépítésére 300, azaz háromszáz forintot küldött a lelkész kezéhez szép levél kíséretében. Sokasítsa meg az Isten az adakozó nemes férfi és családja felett az ő áldását, ki míg egyrészt anyagi áldozatával fénvesen igazolta a kulturézlokért küzdő egyház iránt elismerését: másrésztől kis egyházunk sok csapásokkal sújtott tagjaiban a lelkesedés nemes magvait új életre költé, mely tette okvetlen meghozza áldásos gyümölcsét. Léva i Mihály.

Halálozás. Szeremlei József és neje Váry Piroska, gyermekeik: Piroska, Jakucs Sándorné, Barna, Rózsa, Béla és Gyula nevében is fájdalmas szívvel tudatják kedves gyermekek s testvéröknek, a másfél éves Szeremlei Lászlónak három napi szenvedés után roncsoló toroklob következtében ma délben történt gyászos elhunytát. A kedves kis gyermek hült tetemei f. hó 19-én d. u. 5 órakor fognak a templomban tartandó rövid ima után 25 nappal előbb elhunyt Sándor testvérje mellé sírba helyeztetni. H.-Böszörmény, 1892. július 18. Béke hamvaira! — Fogadják a rövid idő alatt kétszeres csapást szenvedett szülék őszinte részvényt nyilatkozatunkat. Találjanak vígasztalást annál, ki egyedül köthető be a szívek fájó sebeit.

Értesítés. A sárospataki ev. ref. főiskolában levő s az 1892—93. iskolai évre kiosztandó, részint családi, részint közalapítványi ösztöndíjakra a pályázati folyamodványok, kellően felszerelve folyó évi aug. hó 20. napjáig adandók be a főiskola közigazgatói hivatalához. Az igazgatóság.

Szerk. posta. S. N. I. T.-S ass. Ide nem érkezett semmi. Kérem postafordultával s jövő héten szívesen kiadom. — A. Gy. N.-Károly. Ezen számra későn jött. Tehát mához egy hétre.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni ev. ref. egyház pályázatot hirdet a felsőbb leányiskolával kapcsolatos elemi iskola egyik tanítónői állomására, melylyel ez idő szerint a II-ik elemi osztály vezetése és azon feltétel van összekötve, hogy a megválasztandó tanítónő szükség esetén az internatusban benlakni és a számára kiszabott felügyeleti teendőket végezni köteles; a presbyterium fentartja azt a jogot, hogy a megválasztandó tanítónőt más osztály vezetésére alkalmazza. Javadalmazás 600 frt évi fizetés és 150 frt lakbér, ez utóbbi azonban csak addig, míg a tanítónő az internatusban bentlakást nem nyer. Előny adatik azok részére, kik polgári iskolai tanításra való képesítést igazolni tudnak, de az elemi iskolai tanítónői oklevél és a német nyelv bírása szóban és írásban elmaradhatlanul megkívántatik. — Pályázók testi épséget és egészséget is tartoznak bizonyítani; a pályázati kellőleg felszerelt kérvények f. évi augusztus 10-én d. u. 5 óráig Dóczy Gedeon nevelő intézeti igazgatóhoz küldendők. — Csupán ev. ref. vallású tanítónők pályázhatnak. — Az állomás f. évi szept. 1-én foglalandó el.

Debreczen, 1892. július 10-én tartott presbyteri közgyűlésből.

Némethy Lajos, h. lelkészelnök. Simonffy Imre, királyi tanácsos, főgondnok. Somogyi Pál, főjegyző.

Pályázat.

A debreczeni ev. ref. egyház pályázatot hirdet az ispotályi kisebb leánytanítónői állomásra, melylyel ez idő szerint az elemi I—II. osztályok vezetése és a női kézimunkának az V. és VI-ik osztályokban való tanítása van összekötve; a presbyterium azonban fentartja azt a jogot, hogy a megválasztandó tanítónőt jövőben más elemi osztályok tanítására alkalmazhassa. A tanítónő javadalmazása 400 frt évi fizetés, továbbá alapos remény van arra, hogy Debreczen szab. kir. város 100 frt lakbért és 10 köbméter tűzifát ad évenként a tanítónő részére. Csupán okleveles, ev. ref. vallású tanítónők pályázhatnak, kik egészségi és egyéb bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus 10-én d. u. 5 óráig Némethy Lajos iskolaszéki elnökhöz adják be. Az állomás f. évi augusztus 20-án foglalandó el.

Debreczen, 1892. július 10-én tartott presbyteri közgyűlésből.

Némethy Lajos, h. lelkészelnök. Simonffy Imre, királyi tanácsos, főgondnok. Somogyi Pál, főjegyző.

Pályázat tanári állásra.

Az államilag segélyezett *sepsiszentgyörgyi* ev. ref. Székely-Mikó-kollegiumhoz, mint főgimnáziumhoz, rendes tanári állásra pályázat nyittatik. Ezen tanszékkal a német, latin nyelv és irodalom tanítása van egybekötve.

Javadalma évi 1200 frt és 200 frt lakáspénz; egy esetleg két ízben 100 frt ötödéves szolgálati korpótlék. A kinevezés a közoktatásügyi m. kir. miniszter úr jogkörébe tartozik.

Pályázók vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányait, tanári képesítettségüket, eddigi szolgálataikat és hadkötelezettségüket feltüntetős a közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz címzett folyamodványukat a sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollegium előljáráshoz *folyó évi augusztus hó 10-ig* adják be.

Csak ev. ref. egyének folyamodványai vétetnek figyelembe.

A kinevezett tanár a létesítendő főgimnáziumi nyugdíj intézetnek kötelezett tagja. Állomását f. év szeptember hó 1-ig tartozik elfoglalni.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület ig. tanácsának, Kolozsvárt, 1892. ápril hó 24-én tartott üléséből.

Elnök helyett 2—2
Domokos Antal, Parádi Kálmán,
ig. tanácsos. tanügyi előadó.

Pályázat tanári állásra.

A *székelyudvarhelyi* ev. ref. főgymnasiumban egy új rendes tanári székre, melyet a folyó évi egyházkerületi közgyűlés fog rendszeresíteni és betölteni, pályázat hirdettetik. Ezen tanszékhez a *német és latin nyelv és irodalom* tanítása van kötve.

Évi fizetés 1000 (egyezer) frt és 200 frt szálláspénz s kilátás két 100 frtos ötödéves korpótlékra; a fizetés évnegyedes részletekben előre lesz kiszolgáltatva.

Pályázhatnak protestáns vallású tanárok vagy okleveles tanárjelöltek, a kik ezen szakcsoportra képesítve vannak.

A kellően fölszerelt folyamodványok az erdélyi ref. egyházkerület Igazgató Tanácsához folyó évi aug. hó 31-éig benyújtandók.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület ig. tanácsától, Kolozsvárt, 1892. július hó 9-én.

Elnök helyett 2—2
Domokos Antal, Parádi Kálmán,
ig. tanácsos. tanügyi előadó.

Pályázat tanári állomásra.

A hajdúnánási ev. ref. gymnasiumban üresedésbe jött tanári székre pályázat hirdettetik.

Ezen tanszék főtantárgyai latin nyelv és történelem, a tanárkar alakuló értekezletén kijelölt osztályokban 20—24-ig terjedhető óraszámában.

Fizetés 1000 forint, melyből 100 frt lakkér, az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve. Ha okleveles pályázók nem lennének, alkalmazást nyerhetnek tanárjelöltek is; ez esetben azonban a fizetés 900 forint, melyből 100 forint, mint lakkér tekintetik.

Pályázhatnak protestáns vallású egyének, s az oklevéllel bíró egy évi sikeres működés után állandósítatik; a midőn a tiszántúli ev. ref. középiskolai tanárok gyám- és nyugdíjintézetének jogos és kötelezett tagja. Ha pedig oklevelet még nem nyert tanárjelölt választatik, az állandósításra nézve az országos törvény és konventi szervezet §-a irányadó; azon megjegyzéssel azonban, hogy a fentartó testületnek joga lesz már egy év múlva újabb pályázatot hirdetni; különösen ha az illető az oklevél megszerzése iránt kellő lépéseket nem tett vagy működése kívánt sikert nem mutat.

A megválasztott egyén állomását f. év augusztus végén, legkésőbb szeptember 1-én köteles elfoglalni; s ha esalados, 40 frt, ha pedig nőtlen, 15 frt költségek átalanyt kap; ez összeget azonban, ha állomását 3 év eltelté előtt önkénytelen elhagyja, visszatéríteni tartozik.

A teljesen fölszerelt pályázati kérvények f. év aug. hó 10-éig alulírottához küldendők.

Hajdú-Nánás, 1892. július 6.

Pákozdi Lajos,
2—2 elnök lelkipásztor.

Magyarország legrégibb harangöntője

Kis-Gejőczben (Ungmegye), posta Ungvár.

A nagytiszt. lelkész urak becses figyelmébe!

Szállítok harangokat bármily súlyban, utólagos — a harang kipróbálása utáni — fizetéssel, forgatható fa- vagy vaskoronával. Jót állok a legjobb hangképességért, tartósságért és a szállításnál történhető kárókért is. A nem tetsző harangot visszaveszem.

Öntődém, több mint egy százados fennállása óta, közmegelegedésre már nagyon sok harangot szállított, s reményem, hogy becsületes, a kor igényeinek teljesen megfelelő munkámmal a nagytiszt. lelkész urak és a t. közönség bizalmát jövőre is ki fogom érdemelni.

Kiváló tisztelettel

Egry Ferencz,
5—10 harangöntő és földbirtokos.